

هشدار درباره كسرى ۱۰۰ ميليارد مكعبى گاز در ايران؛ وضعيت «بسيار بحرانى» تا ۱۰ سال ديگر

راديو فردا

۲ ساعت پيش

Courtesy Photo

پس از اظهارات معاون رئيس جمهور ايران مبنى بر «دو برابر» شدن كسرى گاز به دليل آسيب به زيرساخت ها در جريان جنگ، يك استاد دانشگاه صنعتى شريف هشدار داد كه ناترازى گاز ايران به حدود ۱۰۰ ميليارد متر مكعب رسيده و با روند كنونى، وضعيت اين بخش در ۱۰ سال آينده «بسيار بحرانى» خواهد شد.

هاشم اورعى روز چهارشنبه ۱۳ خرداد در گفت و گو با خبرگزارى ايلنا در عين حال تأكيد كرد كه بحران كنونى گاز صرفاً نتيجه جنگ اخير نيست و ريشه هاى آن به سال ها پيش بازمى گردد.

او گفت مشكلات فزاينده در بخش انرژى، به ويژه گاز، طى دهه هاى گذشته شكل گرفته و از سال ۱۳۸۰ درباره رسيدن کشور به وضعيت فعلى هشدار داده شده بود و پيش بينى ها نشان مى داد بحران گاز تا سال ۱۴۰۷ تشديد خواهد شد.

در سال ۱۴۰۱، مالک شریعتی، سخنگوی کمیسیون انرژی وقت مجلس شورای اسلامی، اعلام کرده بود که ایران با داشتن «رتبه اول» ذخایر نفت و گاز در جهان، از سال ۱۴۰۵ به بعد دچار کمبود گاز خواهد شد.

آن‌طور که هاشم اورعی، استاد دانشگاه و کارشناس حوزه انرژی افزوده، در پی جنگ اخیر، حدود ۲۰۰ میلیون متر مکعب از ظرفیت تولید روزانه گاز کشور از دست رفته است.

به‌گفته او، هرچند حدود ۷۰ تا ۸۰ میلیون متر مکعب از این ظرفیت ظرف دست‌کم چهار ماه آینده به مدار تولید بازخواهد گشت، اما جبران بقیه این کاهش به چند سال زمان نیاز دارد.

پیشتر، مقام‌های دولتی نیز کمبود حدود ۱۰۰ میلیارد متر مکعبی گاز را تأیید کرده بودند. بر اساس اظهارات اسماعیل سقاب اصفهانی، رئیس سازمان بهره‌وری انرژی، کاهش تولید ناشی از آسیب‌های جنگ و کسری ۴۵ میلیارد متر مکعبی سال گذشته، ناترازی گاز ایران را به حدود ۱۰۰ میلیارد متر مکعب رسانده است.

سقاب اصفهانی در گفتگو با خبرگزاری مهر، انگشت اتهام را در این زمینه متوجه آمریکا کرد و گفت که این کشور در جریان جنگ اخیر، «عمداً به دنبال آسیب به زیرساخت‌هاست تا ایران را با بحران کمبود مواجه سازد.»

این در حالی است که هاشم اورعی، استاد دانشگاه، حملات آمریکا و اسرائیل به صنایع ایران را تنها یکی از عوامل کسری گاز در ایران، که در ادبیات جمهوری اسلامی از آن با عنوان «ناترازی» یاد می‌شود، معرفی کرد.

ایران یکی از غنی‌ترین ذخایر گاز در جهان را داراست، اما به دلیل مشکلات فنی و سرمایه‌ای در استخراج گسترده گاز، با کمبود این حامل انرژی مواجه است.

«گاز که برود، برق هم می‌پرد»

هاشم اورعی، استاد دانشگاه شریف، در عین حال با اشاره به وابستگی گسترده تولید برق به گاز، گفت کمبود گاز مستقیماً به کمبود برق منجر می‌شود و «فردای روزی که گاز نداشته باشیم، برق هم نداریم.»

این هشدار در شرایطی مطرح شده که ایران سال‌هاست به ویژه در تابستان‌ها با کسری برق جدی مواجه بوده و در سال‌های اخیر گزارش‌های رسمی و شهروندی حاکی از قطعی برق گاه تا ساعت‌ها در نقاط مختلف کشور بوده است.

در چند سال اخیر که کشور با کسری فزاینده برق در اوج تابستان مواجه شده، تأمین برق صنایع با محدودیت شدید روبه‌رو بوده و علاوه بر خانوارها، ادارات و مدارس برخی استان‌ها نیز به دلیل کسری برق تعطیل شدند.

آمارهای رسمی وزارت نیرو و مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی نشان می‌دهد ۱۳ درصد از برق تولیدی ایران در شبکه انتقال و توزیع تلف می‌شود؛ این رقم چشمگیر معادل ۴۰ درصد از کل مصرف خانگی برق در کشور است.

بهره‌وری پایین نیروگاه‌های برقی حرارتی در ایران، و محقق نشدن برنامه‌های تولید برق طی سال‌ها، نیز از دیگر عوامل دخیل در تشدید بحران کسری برق است.

کمبود گاز در ایران، در سال‌های اخیر فقط «در فصل سرد سال» بوده و کمبود برق بیشتر در فصل گرم، ولی با توجه به این هشدار، ممکن است در صورت تداوم وضعیت موجود این کمبود به سراسر سال گسترش پیدا کند.

سقاب اصفهانی، معاون رئیس‌جمهور، «واردات سوخت با ارزیابی گسترده و مدیریت مصرف و افزایش تولید با تلاش شبانه‌روزی برای احیای زیرساخت‌ها» را مسیرهای پیش‌رو برای حل این بحران برشمرده است.

او همچنین تأکید کرده که «راهکار اصلی گذر از بحران مشارکت مردم در مدیریت مصرف است». اما کارشناسان می‌گویند راهکارهای مبتنی بر صرفه‌جویی بدون اصلاحات ساختاری ناکافی هستند.

از جمله هاشم اورعی، استاد دانشگاه شریف، می‌گوید ناکارآمدی در بخش‌های مختلف انرژی، از خودروهای پرمصرف تا شبکه‌های فرسوده آب و تجهیزات کم‌بازده، موجب شده است که بار اصلی مدیریت مصرف بر دوش شهروندان قرار گیرد. او همچنین تأکید کرده که بدون تأمین پایدار برق و گاز برای بخش تولید، سخن گفتن از توسعه صنعتی و رشد اقتصادی پایدار «توهم» خواهد بود.

وضعیت کنونی در حالی است که ارزیابی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در سال ۱۴۰۲ نشان می‌داد ناترازی گاز ایران با افزایش سالانه، تا سال ۱۴۲۰ به ۵۱۲ میلیون متر مکعب در روز خواهد رسید.

چنین حجم عظیمی از ناترازی گاز ایران، معادل بیش از سه برابر کل مصرف گاز ترکیه در سال ۲۰۲۲ میلادی است و معلوم نیست ایران چگونه خواهد توانست چنین حجمی از اختلاف تولید گاز و نیاز به مصرف آن را جبران کند.

اوج‌گیری کسری گاز کشور در حالی است که ایران طی سال‌های گذشته سوخت‌های بسیار آلاینده مانند مازوت و گازوئیل را به خاطر کسری گاز در نیروگاه‌های برقی و صنایع جایگزین کرده است؛ موضوعی که به آلودگی شدید هوای شهرهای کشور منجر شده است.

در شرایطی فعلی بنادر ایران تحت محاصره دریایی ارتش آمریکا قرار دارد و اسکات بسنت، وزیر خزانه‌داری آمریکا، گفته این محاصره نهایتاً به بسته شدن چاه‌های نفت و گاز ایران منجر خواهد شد.

رابین میلز، پژوهشگر مدعو در «مرکز سیاست انرژی جهانی» در دانشگاه کلمبیای آمریکا، اخیراً گزارشی تحقیقی درباره پیامدهای احتمالی بسته شدن چاه‌های نفت و گاز ایران، گفته اگر ایران نتواند همه میعانات گازی و مایعات گاز طبیعی را صادر، مصرف یا ذخیره کند، ناچار خواهد شد تولید گاز را کاهش دهد.

این امر مستلزم سهمیه‌بندی میان صادرات گاز به ترکیه و عراق، تولید برق، بخش صنعت، تزریق مجدد در میدان‌های نفتی و توزیع گاز شهری برای گرمایش و پخت‌وپز خواهد بود.

این مطلب بخشی از:

گزارش‌های خبری

بایگانی

اقتصاد ایران